

ಕಟ್ಟಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ತಿಮ್ಮಪ್ಪ*

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21189018>

ABSTRACT

ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಂಗಾವತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟವು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಿಂದ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸದವರೆಗಿನ ಅನೇಕ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಬಹುಸ್ತರಿತ ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣವಾಗಿದೆ. 2025ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3,000 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ತಾಮ್ರಯುಗದ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ 'ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು' ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವು ಚಿನ್ನಯ್ಯನಾಯಕನೆಂಬಾತ ರಾಮನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ಭೂದಾನ ನೀಡಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತಾಣವು ಜಾನಪದ ವೀರರ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಲು ತುರ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

KEYWORDS: ಕಟ್ಟಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟ, ತಾಮ್ರಯುಗ, ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು, ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ, ಪುರಾತತ್ವ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.

* ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಕೊಪ್ಪಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕೊಪ್ಪಳ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ಯಲಬುರ್ಗಾ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟ (Kattekalu Betta), ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಶೋಧಗಳಿಂದಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಿಯರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ‘ಕಟ್ಟು’ ಅಥವಾ ‘ವೇದಿಕೆಯ ಕಲ್ಲು’ ಎಂದರ್ಥ ನೀಡುವ ಈ ಸ್ಥಳವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿರದೆ, ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಆಳವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪದರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಶರಣಬಸಪ್ಪ ಕೋಲ್ಕರ್ ನೇತೃತ್ವದ ಸಂಶೋಧಕರ ತಂಡವು 2025 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯು ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ 3,000 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕ್ಯಾಲೋಲಿಥಿಕ್ (ತಾಮ್ರಯುಗ) ಕಾಲದ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಪ್ಪಲಿನ ಗುಹಾಲಯದಲ್ಲೊಂದು 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಒಂದೇ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಬಹುಸ್ತರಿತ ಇತಿಹಾಸ:

ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅದು ತನ್ನ ತುದಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಲಿನವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ:

ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಪದರ (ಕ್ಯಾಲೋಲಿಥಿಕ್ ಕಾಲ): ಬೆಟ್ಟದ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಗುಹಾಶ್ರಯಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲಾದ ಮಾನವ, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಿತ್ರಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಕಲಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ‘ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲು’ಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿದಾಗ ವಿಭಿನ್ನ ನಾದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಆದಿಮಾನವರು ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಡಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಧನಗಳಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಪದರ (17ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನ): ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 17ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಯ್ಯನಾಯಕನೆಂಬಾತ ರಾಮನಾಥ ದೇವರ ಆರಾಧನೆಗಾಗಿ 22 ಖಂಡುಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. “ಜಯತು ಮಸ್ತು” ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವ ಈ ಶಾಸನವು ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟ: ಒಂದು ಬಹುಸ್ತರಿತ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

1. ಹೆಸರಿನ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಚಯ

ಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥ: ‘ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ‘ಕಟ್ಟೆ (ವೇದಿಕೆ/ಬಂಧನ)

ಕಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟ' ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕಲ್ಲು' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ರೂಪಗೊಂಡ ಈ ಹೆಸರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಈ ಬೆಟ್ಟವು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕ್ಯಾಲೋಲಿಥಿಕ್ (ತಾಮ್ರ ಯುಗ) ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನದವರೆಗಿನ ಬಹುಸ್ತರೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

2. ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ: ತಾಮ್ರಯುಗದ ಗುಹಾಶ್ರಯ

ಶೋಧ: 2025ರಲ್ಲಿ, ಡಾ. ಶರಣಬಸಪ್ಪ ಕೋಲ್ಕರ್ ನೇತೃತ್ವದ ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ತಂಡವು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕಿನ ಎಚ್.ಜಿ. ರಾಮುಲು ನಗರದ ಬಳಿಯ ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಪುರಾತತ್ವ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿತು.

ಗುಹಾಶ್ರಯ: ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಯ ಆಶ್ರಯವು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಗುಹೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ.

ಕಲಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ: ಆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಕೈ ಹಿಡಿದ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳು, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಏಕಾಂಗಿ ಪುರುಷಾಕೃತಿ ಸೇರಿವೆ. ಇವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕ್ಯಾಲೋಲಿಥಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪದರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ, ಸುಮಾರು 3,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವು.

ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು: ಗುಹೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಹಲವಾರು ತಗ್ಗುಗಳು ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಡಿದಾಗ ಇವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ. ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಕಾರ, ಆಡುಕುರುಬರು ತಮ್ಮ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವಾಗ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಈ 'ಶಬ್ದ ಸಂಗಮ'ವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು.

3. 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನ

ಸ್ಥಳ: ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವಿದೆ.

ವಿಷಯ ಮತ್ತು ದಾನ: ಐದು ಸಾಲುಗಳ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. 'ಚಿನ್ನಯ್ಯನಾಯಕ' ಎಂಬಾತ ರಾಮನಾಥ ದೇವರ ಪೂಜೆಗಾಗಿ 22 ಖಂಡುಗ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ದಾಖಲೆಯಿದೆ. ಶಾಸನವು 'ಜಯತು ಮಸ್ತು' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ರಾಮನಾಥ' ಶಿವನ ಸ್ಥಳೀಯ ರೂಪವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ದೈವೀಕೃತ ವೀರ

ಪುರುಷನಾಗಿರಬಹುದು.

ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮೌಲ್ಯ: ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯ ಹಲವಾರು ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ, ದಾನಿಯ ನಿಖರ ಗುರುತು ಮತ್ತು ದಾನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಸಂಶೋಧಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

4. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜವಂಶಗಳು

ಕಾಕತೀಯರ ಪ್ರಭಾವ: ನೇರ ಪುರಾವೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ದಖನ್ನಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಕಾಕತೀಯರು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಭೂದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ದುರ್ಗಯ ಸ್ವರೂಪ ಕಾಕತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ: ಕೊಪ್ಪಳ ಸೇರಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶವು 4ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 10ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ದಖನ್ನಿನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಅವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವು.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ: ಈ ಪ್ರದೇಶವು 14ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 17ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರಿಗೆ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಭೂದಾನ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ವಿಜಯನಗರದ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

5. ಜಾನಪದ ಸಂಪರ್ಕ:

ಸಂಭಾವ್ಯ ಕೊಂಡಿ: ದಾನಿಯ ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಯ್ಯನಾಯಕ (ಚೆನ್ನಯ್ಯ) ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ವೀರರಾದ ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಯ್ಯ (1559-1591) ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. 'ಚೆನ್ನಯ್ಯ' ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಬಿರುದಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ದೈವೀಕೃತವಾದ ಆ ವೀರನೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ಈ ಶಾಸನವು ಒಬ್ಬ ಜಾನಪದ ವೀರನನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕ ಭೂದಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿರಬಹುದು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂದರ್ಭ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಂಜಪ್ಪ (ಗೊಲ್ಲರ ದೇವರು) ಮುಂತಾದ ಜಾನಪದ ವೀರರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ಶಾಸನವು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಜಾನಪದ ವೀರನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ರಾಮನಾಥ ದೇವರ ಉಲ್ಲೇಖವು ಹಿಂದೂ ದೇವರುಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ವೀರರ ಜೊತೆಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

6. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗ: ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟವು ಗಂಗಾವತಿ-ಕೊಪ್ಪಳ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗಾಳಿ ದುರ್ಗಮ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ 1 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಸುಮಾರು 108 ಕಿ.ಮೀ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರಿನಿಂದ 66 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ವಾರಾಂತ್ಯದ ಟ್ರೆಕ್ಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಟ್ರೆಕ್ಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ನೋಟ: 'ಸುಲಭದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ' ಎಂದು ರೇಟ್ ಮಾಡಲಾದ ಟ್ರೆಕ್ಕಿಂಗ್‌ನ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಲಂಬವಾದ ಬಂಡೆಯೇರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಿಂದ ದಖಿನಿನ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕೋಟೆಯ ಅವಶೇಷಗಳ ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ಈ ಸ್ಥಳವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ (ASI) ಇದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸ್ಮಾರಕವೆಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

7. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೊರತೆಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ದಿಕ್ಕುಗಳು

ದಾಖಲೀಕರಣದ ಕೊರತೆ: ಈ ಲೇಖನವು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಉತ್ಖನನ ಅಥವಾ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಪುರಾತತ್ವ ಉತ್ಖನನದ ಅಗತ್ಯ: ಸಮಗ್ರ ಉತ್ಖನನದಿಂದ ಕ್ಯಾಲೋಲಿಥಿಕ್ ಕಾಲದ ಮಡಿಕೆಗಳು, ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಾವಶೇಷಗಳು ದೊರಕಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಶ್ರಯವಾಗಿತ್ತೇ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತ ನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

ಸೂಕ್ತ ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ: ಶಾಸನವನ್ನು ಶಾಸನತಜ್ಞರು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಓದಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ (ವಿಜಯನಗರ, ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರು, ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರು) ಇರಿಸಬೇಕು.

ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ: ಬೆಟ್ಟದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ, ಚಿನ್ನಯ್ಯನಾಯಕನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ತೀರ್ಮಾನ:

ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟ - ಕಾಲದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿರುವ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ತಾಣ, ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶವಲ್ಲ; ಅದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಮಾನವ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಹುಸ್ತರಿತ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ

ಅಧ್ಯಯನವು ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಶಾಸನ, ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು:

1. ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ

ಬೆಟ್ಟದ ನೆತ್ತಿಯ ಗುಹಾಶ್ರಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು 'ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲು'ಗಳು ಸುಮಾರು 3,000 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯೂಲಿಥಿಕ್ (ತಾಮ್ರಯುಗ) ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಆ ಕಾಲದ ಪಶುಪಾಲಕರು ಮತ್ತು ಬೇಡರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಶ್ರವಣ-ದೃಶ್ಯ ಸಂಕೇತಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ತಾಣಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಟ್ಟಿಕೆಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ನೀಡುತ್ತವೆ.

2. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಶಾಸನದ ಬೆಳಕು

17ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವು ಇಲ್ಲಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇತುಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. 'ಚಿನ್ನಯ್ಯನಾಯಕ'ನಿಂದ 'ರಾಮನಾಥ ದೇವರ' ಪೂಜೆಗೆ 22 ಖಂಡುಗ ಭೂದಾನದ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನವು ವಿಜಯನಗರದ ನಂತರದ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ, ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಉದಾರ ದಾನ ಮತ್ತು 'ಜಯತು ಮಸ್ತು' ಮುಂತಾದ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಶಾಸನದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಭಾಷಾ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.

3. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜಾನಪದದ ಸಂಗಮ

ಶಾಸನದ 'ಚಿನ್ನಯ್ಯ' ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡಿನ ಜಾನಪದ ವೀರ 'ಚಿನ್ನಯ್ಯ' ಹೆಸರಿನ ಹೋಲಿಕೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ವೀರರ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬದ್ಧ ದಾನಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಭವನೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ದೇವರು (ರಾಮನಾಥ) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮನ್ವಯದ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

4. ಅಸಂರಕ್ಷಿತ ನಿಧಿ - ತುರ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯ ಅಗತ್ಯ

ಇಷ್ಟೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪುರಾತತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಕಟ್ಟಿಕೆಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕಲ್ಲುಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಅತಿಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನವು ತೀವ್ರ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ ತಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸ್ಮಾರಕವೆಂದು

ಘೋಷಿಸಬೇಕು.

5. ಮುಂದಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದಿಗ್ಗರ್ಶನ

- ಈ ತಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪುರಾತತ್ವ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಬೇಕು.
- ಶಾಸನದ ಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಲಮಾನವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಶಾಸನತಜ್ಞರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕು.
- ಬೆಟ್ಟದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

ಅಂತಿಮ ಮಾತು

ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟವು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ತಾಮ್ರಯುಗದ ಬೇಡರಿಂದ ಹಿಡಿದು ವಿಜಯನಗರದ ನಾಯಕರವರೆಗಿನ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾತ್ರ; ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳು ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರೇಮಿಗಳು, ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧಕರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗ ಅಗತ್ಯ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಶರಣಬಸಪ್ಪ ಕೋಲ್ಕರ್, (2025), ಗಂಗಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಶಿಲಾಯುಗದ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು: ದಿ ಟೈಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ.
2. ಅಜ್ಞಾತ ವರದಿ ತಂಡ, (2025), ಗಂಗಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ 3,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಳೆಯ ತಾಮ್ರಯುಗದ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು, ಹೈದರಾಬಾದ್: ದಿ ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ.
3. ಎರ್ವಿನ್ ನಿಯುಮೇಯರ್, (2013), ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಶಿಲಾಲೇಖನ ಕಲೆ (Prehistoric Rock Art Of India), ನವದೆಹಲಿ: ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.
4. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಟಿ.ಎನ್., (1994), ಜುಂಜಪ್ಪನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ: ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ, ಉಡುಪಿ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ, ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು.
5. ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್, ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ, ನವದೆಹಲಿ: ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗ್ರಂಥ (ಪುಸ್ತಕ) ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. 2025ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶೋಧದ ನಂತರ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.